

LÄÄNERANNA OSALUSKOHVIK: ARUTELUDE SEERIA

Arutelude protokollid ning kokkuvõte

Aprill 2021

Lääneranna Osaluskohvik toimus sellel aastal virtuaalselt läbi ZOOM veebikeskkonna. Soovijad said osaleda 12. aprillist 16. aprillini igal õhtul kell 17.00 erinevates aruteludes, mille kõigi fookuses oli Lääneranna vald ja noored. Lääneranna Noortevolikogu soovis tõsta noorte teadlikkust vallas toimuvast ja noorte endi võimalustest, kutsuda noori kaasa rääkima neid puudutavatel teemadel ning leidma lahendusi.

Teisipäevast reedeni oli võimalik arutelusid jälgida otseülekande läbi sotsiaalmeedia platvormi Facebook või neid hiljem läbi eelnevalt mainitud keskkonna järele vaadata. Arutelusid vaadati veebisilla kaudu 2737 korda. Osalejaid ZOOMi aruteludes oli kokku 45. Samuti salvestati kõiki arutelusid osalejate loal.

Korraldajad hindavad arutelude seeria edukaks. Arutelud olid sisukad ning lahendusi pakkuvad. Kõik osalejad said võimaluse kaasa rääkida ning arvamust avaldada. Osalejate konstruktiivne tagasiside on olnud positiivne. Samuti näidati üles huvi ja vajadust viia läbi sarnaseid arutelusid tihedamini.

PROTOKOLLIDE JÄRJEKORD

NOORTEINFO PROTOKOLL	2
NOORSOOTÖÖ PROTOKOLL	5
HARIDUS LÄÄNERANNA VALLAS	7
HUVIHARIDUS JA -TEGEVUS	11
KOOLISTRESSIGA TOIMETULEK	13

NOORTEINFO PROTOKOLL

Laudkonnajuht: Kristina Kukk

Osalejaid: 22

Algus: Kristina palub noortel kirjutada chatti, mis kanaleid kasutavad nad praegu info leidmiseks ja kust nad tahaksid infot tulevikus saada

Areng: Kristina räägib Lääneranna valla noorsootöö algusest ja noorteinfo algusest, noorteportaali algusest ja arengust, Lumehelbekese tekkest ja ilmumisest

1. Kas olete portaalide ja lehtedega tutvunud ja kuidas olete sellega rahul?
 - 1) on tore, et on olemas instagrami leht,
 - 2) ollakse rahul ka portaali korralduse ja põhimõtetega,
 - 3) esimene koht noortevolikogu liikmena, kus saadakse oma info, facebooki leht on ka väga kasulik ja infot andev,
 - 4) hästi sorteeritud ja kõik leidav
2. Kas oled käes hoidnud meie noorte paberlehte ja kas olete sellega rahul?
 - 1) midagi pole juurde anda, kõik on ilus ja hea mõte on panna vallalehe külge,
 - 2) pani lugema ka Lääneranna valla lehte lisaks Lumehelbekesele, aktuaalsed teemad noortele on olemas,
 - 3) võiks olla fotokonkurss,
 - 4) võiks olla ka vanematele ja vanavanematele, et kuulda ja näha mida noored teevad,
3. Mis on lood, mida noored tahavad lugeda?
 - 1) Kuhu kooli minna, näiteks koolide nimekiri, kuhu minna peale põhikooli, gümnaasiumi,
 - 2) arvamused,
 - 3) töökuulutused noortele suveks,
 - 4) järjejuttude mõtted (ühes numbris üks, teises järgmine),
 - 5) hooaja baasil olevad teemad
4. Kas tahaksite podcasti ?
 - 1) Jah, saab kuulata ja mõnuleda samal ajal või tööd teha,

- 2) hea rääkida seal erinevate inimestega ja jagada arvamused jne.
- 3) natuke toores aga liigub sinnapoole,
- 4) seal saaks rääkida meie kandi "lumehelbekestega", vallatöötajatega rääkida,

5. Kuidas meie arvates on noorteportaal noorte õppimisega seotud (nt. artiklid noorte poolt kirjutatud, koostöö teema) ja kas mitteformaalne ja formaalne õpe peaksid olema ühendatud?

- 1) koolileht, võiks olla tihedam,
- 2) juubelileht võiks tulla, koolileht noortelehega ühendada,
- 3) koolileht Lääneranna Teataja vahele, jõuab suurema lugejaskonnani,
- 4) ühendada kindlasti kirjutamine noortega,
- 5) oodatakse noori oma arvamusi avaldama ja artikleid kirjutama,
- 6) ollakse mitteformaalse ja formaalse õppimise ühendamise poolt,

6. Kas on veel ideid selliste asjade jaoks ?

Nurgake, kus on tulevaste ja juba toimunud ürituste loendid ja tutvustused, hobid ja huvikoolide saavutused tuua kooli sisse.

7. Kuidas seda kanaliseerida teile, et saaksite info kätte (nt üritused vms), igakuised emailid jne? Kust kaudu tahate veel infot saada?

- 1) meil on väga hea mõte, et aega planeerida,
- 2) tiktokis võik saada val olla,
- 3) uudiskirjad teemade kaupa, kalendrid üritustele jne.,
- 4) twitterisse võib/võiks ka olla infot
- 5) discord

8. Kui loete huvitavat artiklit, kas jagate seda sõprade, klassiga ?

- 1) Vahest ikka, kui koolis sai käia, siis liikus ka hästi ringi,
- 2) facebooki invite on hea, et sõpradele saata ja neid kutsuda,
- 3) vahel on probleemid Noortevolikogul, et kuidas jõuda noorteni, nii et nad kindlasti ka registreeriks jne.,
- 4) lapsevanemad jagavad ise oma lastele,
- 5) kooli facebooki lehel on ka näha üritused, kui on jõutud panna,
- 6) on kahju, et noored jäävad asjadest ilma, kuna ei reageeri või ei saa infot kätte,
- 7) ilmselt on ka paremaid viise asjade jagamiseks, kui see, et inimesed personaalselt spämmivad sõpradele.

9. Kuidas saada asju ka teisteni kes infot pole saanud või ei taha/saa zoomi tulla?

Võiks zoomiga samal ajal panna ka live'i, ei pea rääkima, vaid lihtsalt saab kuulata. Võiks ka podcasti teha, mida hiljem kuulata.

10. Veel levikuvise?

Kui räägid oma hobist, mõtetest, huvidest jne. Kirega rääkivat inimest kuulavad teised rohkem ning uurivad ja otsivad rohkem infot.

NOORSOOTÖÖ PROTOKOLL

Laudkonnajuhid: Monika Hale ja Anneli Pikk mets

Osalejaid: 32

1. Mis on noorsootöö?

- 1) Noortega tegelemine, noortega ja noortele, arendada noorte võimalusi.
- 2) Noortega suhtlemine ja neile toe pakkumine (murede ja ideedega seotud küsimused), noorte sõber olemine.
- 3) Noortel on vahel vähem võimalusi ja noorsootöötajad oskavad sellega aidata.
- 4) Noorsootöötajad saavad noori probleemidega aidata.
- 5) Noorsootöö on noore inimese positiivse arengu toetamine ning selleks tingimuste ja koostöö tagamine.
- 6) Noorsootöö on meie vallas arenenud välja vabatahtlikkusest.

1.1 Kes on noorsootöötaja?

- 1) Inimene, kes on hingelt noor ja noortemeelne. Noorsootöötajatel on alati tohutult palju ideid ja rõõmu.
- 2) Noorsootööd ei saa teha inimene, kes ei taha/oska töötada lastega või kellel pole eriliselt säravat kujutlusvõimet.
- 3) Teeb asju koos noortega mitte ainult noortele.
- 4) Aus inimene, kohtleb kõiki noori võrdselt ning mõistab ning nõustab noori.

1.2 Kus tehakse noorsootööd?

- 1) Noortekeskustes
- 2) Koolides
- 3) MTÜ-des
- 4) Kohalikes kogukondades
- 5) Kõikjal, kus töötatakse noortega- nt ringides, trennides, kogukonnas aktiivne inimene, raamatukogudes töötajad jms.
- 6) Malevates
- 7) Laagrites
- 8) Muuseumides
- 9) Teatrites

2. Mis on noorsootöö tähtsus?

- 1) On palju noori, kes ei oska ilma keskuste ja noorsootöötajateta õiget rada leida.

- 2) Noored vajavad julgustust ja tuge. Noorsootöötajad mängivad suurt rolli selles, milliseid valikuid noor tulevikus teeb. Noorsootöötaja on sõber, aga samas ka juht, kes kutsub noore vajadusel korrale, kui too teelt kõrvale kalduma hakkab.
- 3) Ilma noorsootöota oleks vald üpris tühi. Noortele toimub palju üritusi. Noorsootöö aitab peale haldusreformi valdade ühinemisele palju kaasa. On tekkinud ülevallaline sõbralik võrgustik.

3. Mis on vabatahtlik noorsootöö?

- 1) Noored kirjutavad ise projekte ning korraldavad teistele üritusi.
- 2) Noored ise teevad vabatahtlikku noorsootööd. Vabatahtlik noorsootöö on omaalgatuslik noortega tegelemine.

4. Formaalse ja mitteformaalõppe lõimumine.

- 1) Tähtis on, et koolid tuleksid noortele ning noorsootöötajatele vastu ning vastupidi, et teha head koostööd ning pakkuda koos noortele parimaid võimalusi.
- 2) Formaalne õpe on määratud õppekavaga ning antakse hindeid-hinnanguid, on samuti kohustuslik põhikooli lõpuni või kuni koolikohuslane saab 17 aastat vanaks. Formaalses õppes seatakse õpieesmärgid enamasti väljastpoolt, see tähendab, et eesmärkide püstitamisel ei kaasata tavaliselt õppijaid ega arvestata õppijate isiklike eesmärkidega.
- 3) Mitteformaalsel õppel võivad ka olla õppekavad, kuid see ei toimu koolis, võib toimuda ka nt õues, annab palju kogemusi. Mitteformaalõppe on vabam ning enamasti hinnanguid ei anta (vahel mõni tunnistus või sertifikaat).
- 4) Oluline on see, mille noor omandab.

HARIDUS LÄÄNERANNA VALLAS

Laudkonnajuht: Ene Täht

Osalejaid: 36

Ene Täht teeb enda poolse sissejuhatuse. Valla noortekeskused on olnud pärast valla ühinemist hea ühendamise viis

Valla kokkuvõte: 1 lasteaed (mis on ainult lasteaed), 7 kooli (Lihula, Varbla, Kömsi, Virtsu, Koonga, Metsküla ja Lõpe)

Huvikoolid: Lihula muusika- ja kunstikool, Lääneranna spordikool, Massu ratsakool. Samuti toimib Luum loomeklubi.

1. Mida vajavad õpilased parema/parima hariduse omandamiseks?

- Koostöö õpilase ja õpetaja vahel
- Meeldiv õpikeskkond
- Motivatsioon nii õpilase kui ka õpetaja poolne
- Sujuv koolisisene suhtlus
- Toetav keskkond
- Täismahus õppekava
- Õpilase tahe õppida
- Õppekavavälised tegevused
- Valikus olevad õppesuunad
- Individuaalne lähenemine
- Kooli lähedus kodule
- Väike õpilaste arv, et rohkem individuaalselt läheneda
- Kool on laste jaoks ning õpetajad peavad lapse arendamiseks tööd tegema
- Tund ei tohi igav olla, et oleks motivatsiooni
- Teiste valla koolide õpilastega koos õppimine
- Õpilaselt õpilasele õpetamine

Kõik õpilased peaksid olema märgatud ning seal peab olema mugav ja turvaline õppida.

Valla suurim klass: Lihula Gümnaasiumi 9.klass, jagatud osades ainetes gruppideks.

2. Kus peaks huvitegevus toimuma:

- Hoone ei ole tähtis, sisu on olulisem ning peakski olema põhjus, miks huviringi minna.

- Keskkonna vahetus on hea, siis ei jää needsamad kooli mõtted pähe
3. Kas on jäänud huviringi minemata, kuna puudub aeg või transpordi viis?
- Ei ole olnud, aga selle peale kulus palju energiat
 - Jah, mitmed tegevused samal ajal
 - Transpordi pärast on olnud trennidesse minemata
 - Huviringid on pooleli jäänud, kuna bussiajad ja liinid ei ole sobivad
4. Milline on Lääneranna valla koolide tulevik?
- Selle määrab iga õpilane, õpetaja ning piirkond ise
 - Iga haridusasutus on oma piirkonna jaoks oluline
 - Kõik 7 üldhariduskooli on meie vallas tähtsad
 - Eriti olulised 1-6.klass mis on kodu lähedal
 - Gümnaasiumi haridus soovitatakse tulevikus riigistada
 - Lihula Gümnaasium on oluline, kuna lähimad teised gümnaasiumid on Haapsalus ja Pärnus
5. Kas linnas koolis käivatel õpilastel on pind kooli lähisel või sõidavad iga päev bussiga?
- Oma pind, kuna nii on kergem huvitegevustes osaleda ning bussist maha jäädes tuleb tunde linna peal oodata
 - Oma pind, kuna puudub piisav bussiliiklus

Lääneranna valla hariduskava ei ole enam menetletud, kuna inimesed peavad oluliseks kodu lähedasi koole. Järgmisel 1.septembril jätkavad kõik meie valla koolid nii nagu eelnevalt. Kui õpilased tõid välja tähtsaks vaimse poole, siis omavalitsuse jaoks on tähtis ka füüsiline. Omavalitsuse jaoks on tähtis, et kõikidel koolidel oleks võrdsed võimalused. Igas koolis peab olema võrdne vaimne tugistruktuur. Noortevolikogu tõi omavalitsusele välja murekoha, et psühholoogiline abi on puudulik.

- Kas piisab raha moodsate õpikeskkondade loomiseks?

Ei ole võimalus luua võrdseid võimalusi kõigile sama aegselt. Selliste võimaluste loomiseks on vajalik koolidevaheline koostöö. Spetsiifilised võimalused on mõistlikumad teha koostöös. Riik andis Lihula Gümnaasiumi renoveerimiseks 1,5 miljonit eurot. Teised koolid ei tohiks sellepärast jääda tahaplaanile. Kõigil on võrdne õigus headele tingimustele ja võimalustele.

- Kas meie koolidel on võimalik läbi viia väljaõpet?

See on alati võimalik, kuna selleks on ainult vajalik ilmale vastavad riided. Koolidel ei ole vaja uhkeid ja moodsaid välimööbli esemeid selleks.

- Meie koolid juba kasutavad mingil määral õuesõppet, aga kindlasti saaks ja peaks seda rohkem tegema
- Asi on kinni rohkem õpetajates, kui neil oleks mugav koht, kus õues tunde läbi viia, oleks neid tunde rohkem
- Varbla koolis juba luuakse võimalusi, et õues oleks mugavam õppida.
- Tavatunnid samuti teha õues, mitte ainult praktilisi tunde
- Lihula Gümnaasiumis kasutati väli klassiruumi teistel mitte nii headel otstarvetel
- Tava klassiruumid lähevad kiirelt umbseks ja õhku jääb väheks
- Õuesõpe on vahelduseks vajalik
- Osad õpetajad ei kasutaks väliklassi olemasolul seda endiselt

Ene poolt koolidele üleskutse teha võimalikult kähku väliklassid.

Kuidas mõjutab haridusreform meie valla noori?

See oleneb perest, noortest, kohalikust omavalitsusest ja riigist.

Paljudes kohtades meie vallas ei kasutata rahva-, küla- ning seltsimaja täielikult ära.

Noortetubades toimub väga tihti formaal- ja mitteformaalõppe lõimumist. Kus võiks meie vallas veel olla noorte tubasid?

Mis on noorte jaoks meie vallas oluline ja mitu kooli võiks siin olla?

- Sündimus väheneb, kulude vähendamiseks võiks olla vallas ainult neli kooli.
- Sündimus prognoos ei pruugi alati täpne olla, näiteks Kõmsil on praegu prognoosist kolm korda rohkem noori lasteaed-alkkoolis.
- Kuidas saada, et noored pered tuleksid siia?
- Linnast tullaksegi ära, et laps saaks käia väiksemas koolis
- Lapsevanematel puudub piisavalt töökohti ja kaugtöö võimalusi
- Kõik ei ole valmis minema peale põhikooli kodust ära

Valla tulevikuks on vaja kooli- ja lasteaia kohti. Vajalik on ka see, et vallas oleks vähemalt üks gümnaasiumi. Meie koolid on kõik omanäolised. Õpetaja kutsega õpetajate arv näitab, et meie koolid on elujõulised. Kool on kogukonna süda, hing ja keskus. Kui meie ise seda ei väärtusta, siis kes seda teeb?

Vallas on 11 raamatukogu ja igas ühes neist on oma õpinurk. Tulevikus oleks võimalus luua üks suur kogukonnakeskus, kus oleks koos nii kool, lasteaed, raamatukogud ja teised asutused.

- Kui koolide vahelist koostööd on suurem võimalus, et õpilased jäävad oma valla koolidesse

HUVIHARIDUS JA -TEGEVUS

Laudkonnajuht: Kai Utt

Osalejaid: 24

1. Mis vahe on huvitegevusel ja -haridusel ?
 - 1) Ühes tegeled hobidega ja teine baseerub õppekaval ja selle järgimisel.
2. Kas on piisavalt huvitegevusi või kas tahate neid juurde ?
 - 1) juurde pole vist väga vaja, muidu läheb neid paljuks.
 - 2) IT alad, programmeerimine ja robotika (Rando Kesküla on välja pakutud)
 - 3) Näiteringi võiks saada ka vanematele õpilastele. (Maris Altmann on sellel alal spetsialiseerunud)
 - 4) Graafika ja videotöötlus vanematele lastele.
 - 5) Tehnoloogia buss igasse kooli
 - 6) Kõmsi rularambile õpetaja/juhendaja
 - 7) Purjetamine, Virtsus, Vabatahtlik Pääste on teinud ettepaneku purjeringi avamiseks
 - 8) (Laagrina suvel) noortele võimalus tegeleda surfamisega
 - 9) Tantsuring Kõmsile, *breik*-tants ja hip-hop
 - 10) Seiklusring Seikluspartneriga
3. Kas huviharidus ja -tegevus süsteem on normaalne ja kas soovite kuskil muudatusi?
 - 1) Suurem osa ajast jääb asi transpordi taha (kokkulepetega saab ka transporti broneerida)
 - 2) Vahel on aja kattuvused probleemiks
 - 3) Vahel jäävad asjad mugavustsooni või millegi sellise taha
 - 4) Tuleb vahel inimesed kokku viia, et midagi juhtuks
4. Mida arvate huviharidus ja -tegevus toetusest ?
 - 1) Toetus on hea asi ja väga kasulik
 - 2) Vahel jääb selle leidmise või täitmise taha
 - 3) Sellest võiks rääkida Lääneranna Teatajas
 - 4) Toetus praegu on nõ. kunsti ja muusika õpilastele kontsertidele ja muuseumitesse jne. võiks laieneda ka suvekoolidele ja laagritele

- 5) Toetada mingit protsenti laagri maksumusest (teises vallas on olnud sarnane toetus). Teine variant: toeta maksumust ühikuliselt (kindel summa nt päevade arvu järgi)

KOOLISTRESSIGA TOIMETULEK

Laudkonnajuht: Piret Vester

Osalejaid: 14

Algus: Piret tutvustab end ning räägib stressi tagajärgedest (vaimsed ja füüsilised).

1. Kuidas tekib stress?

Stress tekib siis kui tekib pinge, mis ületab meie taju ja toimetuleku piiri

2. Millest tekib?

Kohanemine, uued olukorrad, uus keskkond, inimesed, nõudmised, koormus, kohustused paljunevad.

1) Väsimus

- On pikad koolipäevad ja surve, et kogu aeg peab.
- "Enda sisemine kriitik on kõige hullem kriitik"

2) Kui hullusti mõjub koolistress õppeedukusele?

- Kaob usk iseendasse, teadmine sellest, et "ma ei saa hakkama"
- Ühel hetkel tekib olukord, et lööd käega ja annad alla. Tänu sellele kõik hakkab kuhjuma ja stress suureneb veelgi.

3) Stress võib üle minna depressiooniks. Sealt võivad tulla söömishäired ja võidakse hakata isegi lõikuma.

- "Ilma kehalise lödvestuseta ei saa olla ka vaimset lödvestust.."
- Peale rasket koolipäeva võiks leida midagi füüsilist teha, näiteks jalutama minna, rattaga sõita, trennides käia vms.

4) Kõiges peab olema tasakaal!

5) Väga olulised on sõbrad, kellega saab kõigest rääkida. Sama lugu ka täiskasvanutega

- Õpetajad ja õpilased on võrdsed: ka neil võib tekkida koolistress

6) Kontakt- ja distantsõpe

- Paljud stressorid on küll distantsõpe ajal maas, aga stressitase on isegi suurenenud.

7) Mis tekitavad rohkem stressi?

- motivatsioonipuudus, segavad faktorid, uued interneti keskkonnad/lehed ja kontrolltööd neis, keskendumisvõime kadumine, ajapuudus ja tohutu töökoormus,
- "Päevad on nagu ameerika mäed, ühel päeval on motivatsioon ja töötahe laes ja teisel ei ole neid üldse"
- Maris Altmann, kehalise kasvatuse õpetaja: "Väiksemate lastega on raske kontakti saada ja palju sõltub vanematest."

8) Teha to-do list, et oleks kergem ja kõik oleks silme ees: nii on visuaalne pilt kohustustest ja ülesannetest.

9) Kuidas märgata praegusel ajal teisi ja kuidas aidata?

- Küsige! Eesmärk on sõber rääkima saada. Ükski küsimus ei ole loll ega rumal!
- Kuulake ja andke sõbrale võimalus võimalikult palju ära rääkida

10) Hästi palju kohustusi "taovad kuklas" ja neid tehakse une arvelt

Lõpetuseks tehti üks lõdvestusharjutus, Piret jagas infot telefoni äppi "vaikuseminutid" kohta.